

Seksting i wybrane kwestie związane z seksualnością w opiniach młodych kobiet i mężczyzn

DOI: 10.25312/2083-2923.15/2019_02mb

Streszczenie: Artykuł porusza problem seksualności, do której podejście, zwłaszcza młodych ludzi, zmieniło się w dużej mierze dzięki rozwojowi nowoczesnych technologii. Upowszechnienie Internetu i telefonii komórkowej przyczyniło się do coraz swobodniejszego udostępniania prywatnych, a nawet intymnych, zdjęć czy filmów nieograniczonej liczbie odbiorców. W artykule przybliżono analizę wyników badań własnych, mających na celu zbadanie opinii młodych kobiet i mężczyzn dotyczących seksualności, a przede wszystkim sekstingu. Przedstawiono również najważniejsze wnioski.

Słowa kluczowe: seksualność, seksting, opinie, postawy, zagrożenia internetowe

Seksualność na zdjęciach kiedyś i dziś

Prywatność, jak sama nazwa wskazuje, należała dawniej do strefy, której się strzeżono i nie udostępniało nikomu, poza wąskim gronem najbliższych. Obecnie, w wielu przypadkach wartość ta staje się walutą, co dość wyraźnie ilustruje przykład tego, co dzieje się z fotografiami. Prywatne zdjęcia, w nie tak odległej przeszłości, w której Internet nie był jeszcze powszechny, pozostawały sprawą osobistą. Wyjątek stanowiły materiały medialne, które przede wszystkim ograniczały się do osób popularnych, postaci znanych z show-businessu, artystów, prezenterów, sportowców, polityków etc., których wizerunek był wykorzystywany i kreowany w telewizji i prasie. Natomiast bardzo była chroniona seksualność osób prywatnych, a erotyka pojawiająca się w filmach i czasopismach przeznaczona była wyraźnie dla dorosłych odbiorców.

---

* Małgorzata Bereźnicka – doktor habilitowany, profesor Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. Zainteresowania naukowe: pedagogika społeczna, pedagogika rodziny, wartości, edukacja dla bezpieczeństwa, komunikacja, bezpieczeństwo w sieci, patologie społeczne.

Oczywiście, wzmożone utrudnienia dotyczyły tym bardziej pornografii, chociaż stopniowo oswajano społeczeństwo z tym tematem, np. poprzez – sporadyczne dawniej – ukazywanie w mediach coraz bardziej skandalizujących wizerunków głównie aktorek lub piosenek w negliżu czy wyzywających pozach.

Internet, który w wielu aspektach zmienił oblicze świata, wpłynął na pojawienie się nowych trendów także w powyższym obszarze. Po pierwsze, jego upowszechnienie sprawiło, że w zasadzie każdy może zamieszczać w przestrzeni dostępnej dla nieograniczonej liczby osób materiały (m.in.) o charakterze seksualnym. Po drugie, presja dotycząca atrakcyjności fizycznej (kult młodości, idealnej sylwetki, a także bycia godnym pożądania) i coraz bardziej liberalne podejście do nagości i erotyki sprawiły, że wiele osób (w tym także płci męskiej) pragnie eksponować swoją seksualność i ukazywać ją innym. W dużym stopniu dotyczy to młodych osób, których idole i idolki z pewnością przyczyniają się do rozszerzania się tego zjawiska. Prezentowane przez nich obrazy niejednokrotnie przekraczają granice dobrego smaku, a niestety kontrowersyjność dobrze się sprzedaje, więc im bardziej czyjeś postępowanie jest bulwersujące, tym o nim głośniej.

Zdjęcia czy filmy z takimi osobami (m.in. teledyski) przepełnione są nie tylko erotyką, ale nawet treściami pornograficznymi, które uprzedmiotawiają człowieka i w szczególności wysyłają sygnały nieodpowiednie do naśladowania dla młodego odbiorcy. Jako przykład można podać piosenkarkę Miley Cyrus, na której koncertach bawią się rzesze dzieci i młodzieży. Ta była dziecięca „gwiazda Disneya”, publicznie symulująca kopulację, dotykająca swoich miejsc intymnych i prezentująca całą listę wulgarnych i (nawet dzisiaj) szokujących zachowań, uznaje się równocześnie za jedną z bogatszych i wpływowych młodych kobiet¹. Podobnych przykładów można by przytoczyć więcej (Rihanna, Lady Gaga, Nicky Minaj, Kim Kardashian, w Polsce – Doda). Warto podkreślić, że współcześnie także mężczyźni epatują swoją seksualnością (Justin Bieber, Adam Lambert), co wcześniej należało do rzadkości w mediach masowych, stanowiąc jednak głównie domenę kobiet. Oprócz gwiazd muzyki pop przedmiotowe traktowanie własnej lub cudzej seksualności pojawia się również w przekazach czy zdjęciach aktorów, blogerów, influencerów (ang. *influence* – wpływać) etc.

Naukowcy zwracają uwagę na ciałowocentryczność kultury masowej i związane z nią wizerunki kobiecości lub męskości oraz na rolę wyglądu w dzisiejszej kulturze konsumpcyjnej². Wydaje się, że trudno dyskutować z wpływem mediów na to, jak po-

---

¹ Z. Johnson, *Miley Cyrus Makes Time's 100 Most Influential People; Dolly Parton Explains Her "Drastic" Makeover*, <https://www.eonline.com/news/535222/miley-cyrus-makes-time-s-100-most-influential-people-dolly-parton-explains-her-drastic-makeover> (dostęp: 15.10.2018).

² M. Featherstone, *Ciało w kulturze konsumpcyjnej*, [w:] M. Szpakowska (red.), *Antropologia ciała. Zagadnienia i wybór tekstów*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2008; Z. Melosik, *Tożsamość, ciało i władza w kulturze instant*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2010.

strzegają swoje ciała ich odbiorcy³. Dlatego traktowanie ciała jako towaru w mass mediach – oprócz Internetu wspomagają ten trend liczne programy telewizyjne czy zdjęcia i artykuły w czasopismach – powoduje swoiste oswajanie się odbiorców z takim podejściem i może skutkować tym, że zacznie być postrzegane jako norma przez wielu młodych ludzi⁴. Granice przesuwają się coraz dalej, o czym świadczy fakt, że coraz częściej, zwłaszcza dziewczęta, już nie tylko udostępniają np. na portalach społecznościowych swoje fotografie o erotycznym wydźwięku, ukazujące je nago lub w negliżu, ale część z nich nie dostrzega niczego niewłaściwego w sprzedawaniu takich materiałów. Bywa, że nastolatki, także małoletnie, oferują pornograficzne zdjęcia lub filmy anonimowym użytkownikom sieci np. za doładowanie telefonu⁵. Dodajmy do tego, że media, choć podsycają kult (młodego, seksownego wyglądu) i epatują cielesnością, nie sprzyjają jednocześnie budowaniu świadomości w tym temacie. J. Femiak i P. Rymarczyk piszą wręcz o uprzedmiotowieniu i instrumentalizacji relacji między ciałem i „ja”, argumentując następująco:

Choć współczesna kultura masowa nieraz uznawana jest za rzeczniczkę cielesno-zmysłowego wyzwolenia – i mimo że chętnie się jako taka rzeczniczka prezentuje – to wzywając swych odbiorców do aktywności cielesnej, w istocie pozostawia im zazwyczaj niewiele swobody. Wynika to niewątpliwie z jej komercyjnego charakteru, który sprawia, że twórcy medialnych przekazów są zainteresowani wywoływaniem jedynie tych form aktywności cielesnej, które są związane z nabywaniem określonych towarów. Efektem jest paradoksalna sytuacja, w której ciałowocentryczności kultury wydaje się towarzyszyć ogólnie niski poziom tego, co nazwać by można cielesną samoświadomością członków społeczeństwa. Jednostki nie pyta się bowiem o to, jakich doświadcza pragnień cielesnych i co za pośrednictwem swego ciała przeżywa, lecz raczej podpowiada jej się, czego ma chcieć i co ma przeżywać (a przynajmniej udawać, że to przeżywa)⁶.

Wśród nowoczesnych środków przekazu specyficznie na odbiorców oddziałują media elektroniczne, tworzące wirtualną rzeczywistość, która jest w stanie, jak dowodzi J. Szmyd,

[...] w swojej obrazowości, dynamice, sile oddziaływania na człowieka, oraz w różnorodnych mechanizmach psychologicznych i społecznych, podporządkować go sobie coraz bardziej skutecznie. Nie jest to już tylko taką czy inną alternatywą realnej rzeczywistości, ale odrębną, jak gdyby drugą rzeczywisto-

³ M. McCabe, K. Butler, C. Watt, *Media Influences on Attitudes and Perceptions Toward the Body Among Adult Men and Women*, „Journal of Applied Biobehavioral Research”, nr 12(2)/2007.

⁴ K. Karsay, J. Knoll, J. Matthes, *Sexualizing Media Use and Self-Objectification: A Meta-Analysis*, „Psychology of Women Quarterly”, nr 42(1)/2017.

⁵ A. Grabau, *Seksting – nastoletnia pornografia*, „Tygodnik Przegląd”, 11.03.2012, <https://www.tygodnikprzeglad.pl/seksting-nastoletnia-pornografia/> (dostęp: 25.07.2018); S. Bębas, *Sexting – nowe zagrożenie wśród dzieci i młodzieży*, „Labor et Educatio”, nr 3/2015, s. 442.

⁶ J. Femiak, P. Rymarczyk, *Ciało jako temat narracji kultury masowej i narracji wewnętrznej*, „Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu”, nr 49/2015, s. 30.

ścią. Jest „światem” tworzonym przez media i podawanym odbiorcy nie tyle do poznawania zwyczajnego, tzn. zmysłowego i wewnętrznego (introspekcyjnego) doświadczania i przeżywania, co do zabawy i oglądania oraz swoistego „odlotu” od realnego świata, a nierzadko też do swego rodzaju „opiumowania” indywidualnego lub zbiorowego życia. Jest więc nie tylko rosnącym na znaczeniu substytutem rzeczywistości, ale pewną, o wiele bardziej szkodliwą, co poważną alternatywą dla poznawczo-dyskursywnego i empiryczno-doświadczalnego odnoszenia się do ontycznej (bytowej) rzeczywistości; alternatywą, która staje się ewidentnym zagrożeniem dla właściwego „odczytywania” i rozumienia tejże rzeczywistości przez przeciętnego człowieka i wpływa na coraz większe jego wyobcowanie się od realnego świata⁷.

Owe odczytywanie i rozumienie odnosi się do wielu różnych sfer życia, obejmując również kwestie związane z wyglądem, ciałem i cielesnością, intymnością, seksualnością oraz podejściem do tych zagadnień.

W niniejszym artykule pragnę ograniczyć się do problemu, jakim jest samo przesyłanie drogą elektroniczną lub publikowanie w sieci materiałów – wiadomości, zdjęć, filmów – o charakterze erotycznym bądź pornograficznym. Celowo odniosłam się tutaj do obu rodzajów treści, ponieważ granica między erotyką i pornografią bywa bardzo cienka. Seksting (ang. *sex* – seks, płęć; *texting* – SMS-owanie), bo o nim mowa, chociaż sam termin nie posiada spójnej definicji prawnej⁸, jako zjawisko stał się na tyle popularny, że powstają nawet poradniki, w jaki sposób robić to profesjonalnie⁹. Jednocześnie prowadzi się coraz więcej badań nad tym zjawiskiem, zarówno międzynarodowych (np. w ramach EU Kids Online¹⁰), jak i ogólnopolskich¹¹. Powstaje również coraz więcej bardziej lub mniej naukowych publikacji, w których zwraca się uwagę na zagrożenia, jakie niesie ze sobą seksting (zarówno konsekwencji prawnych, jak i moralnych czy społecznych, powodujących ostracyzm, a w skrajnych przypadkach mogących doprowadzić nawet do samobójstwa), i szuka się odpowiedzi na pytanie, dlaczego, mimo tych zagrożeń, nastolatki podejmują takie ryzyko i w jaki sposób można temu przeciwdziałać¹².

---

⁷ J. Szmyd, *Medialny obraz rzeczywistości jako główna orientacja poznawcza i praktyczna w świecie*, [w:] K. Pokorna-Ignatowicz (red.), *Medialny obraz rodziny i płci*, Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2012, s. 24.

⁸ K. Martinez-Prather, D.M. Vandiver, *Sexting among Teenagers in the United States: A Retrospective Analysis of Identifying Motivating Factors, Potential Targets, and the Role of a Capable Guardian*, „International Journal of Cyber Criminology”, nr 8(1)/2014, s. 23.

⁹ T. Horn, *Sexting: The Grownup's Little Book of Sex Tips for Getting Dirty Digitally*, Fair Winds Press, 2016.

¹⁰ L. Kirwil, A. Zdrodowska, *Zagrożenia online: klasyfikacja i rozpowszechnienie wśród dzieci w wieku 9–16 lat. Dane z paneuropejskich badań EU Kids Online*, referat na konferencji „Między Dniem Ochrony Danych Osobowych a Dniem Bezpiecznego Internetu”, OEliZK, Warszawa 4.02.2015.

¹¹ S. Wójcik, K. Makaruk, *Seksting wśród polskiej młodzieży*, FDN, 2014, http://fdds.pl/wp-content/uploads/2016/05/Wojcik_Makaruk_Seksting_wśród_polskiej_młodzieży.pdf (dostęp: 27.09.2018).

¹² P.D. Netzley, *Teens and Sexting. Teen Choices*, Reference Point Press, San Diego CA 2015.

Seksting w badaniach własnych

W 2017 roku przeprowadziłam pośród studentów Uniwersytetu Pedagogicznego (I rok na kierunku Bezpieczeństwo narodowe) badania dotyczące aktywności młodych ludzi w Internecie oraz cyberzagrożeń, ze szczególnym uwzględnieniem sekstingu. Wybrałam studentów pierwszego roku, aby byli to ludzie jak najmłodszy, a jednak pełnoletni, biorąc pod uwagę delikatną materię badań. Dobór kierunku, na którym studiowali, podyktowany był związkiem podejmowanej tematyki z bezpieczeństwem, leżącym w sferze zainteresowań studentów, którzy zatem – przynajmniej teoretycznie – powinni być bardziej świadomi zagrożeń związanych z korzystaniem z nowoczesnych technologii. W planowanych szerszych badaniach próba badawcza będzie liczniejsza i obejmie młodzież z różnych środowisk.

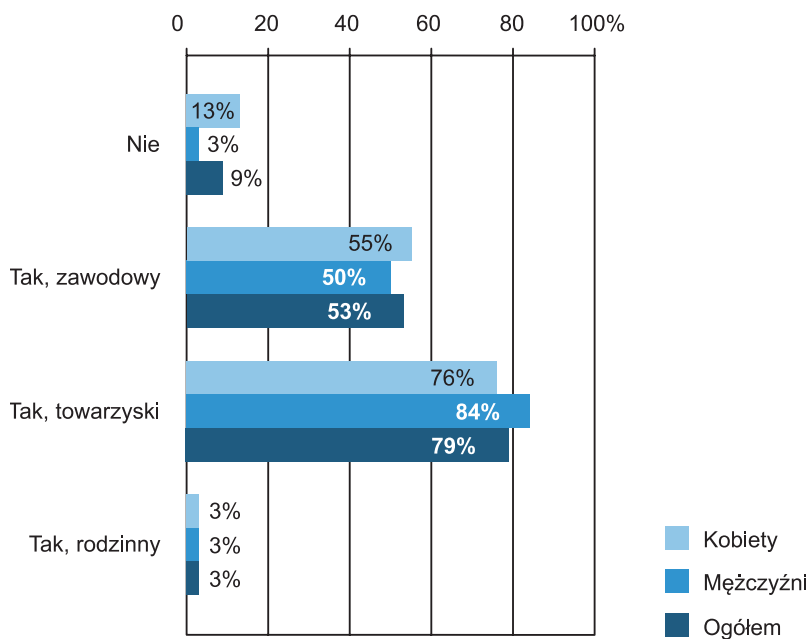
Przedstawione poniżej wyniki stanowią wycinek całości badań, których celem było dowiedzenie się, jaki respondenci mają stosunek do sekstingu. Aby rozwiązać główny problem badawczy, zadano im szereg pytań weryfikujących ich wiedzę¹³, doświadczenia oraz opinie o tym ostatnim zjawisku – w niniejszym artykule skoncentrowano się na tej ostatniej kwestii, a także na zagadnieniach pokrewnych, związanych z wyglądem, seksualnością czy oceną pornografii, które stanowiły swoiste wprowadzenie do faktycznych opinii na temat sekstingu. Studenci wypełnili ponad 100 ankiet, spośród których zakwalifikowano do analizy 100 kwestionariuszy: 62 uzyskane od kobiet oraz 38 od mężczyzn. Badani pochodzili zarówno z miast (51%), jak i wsi (49%). Większość z nich (4/5) wychowywała się w pełnej rodzinie, u 1/6 rodzice się rozstali, trzy osoby miały tylko jednego rodzica.

Ponieważ interesujące nas zjawisko ma wiele wspólnego z epatowaniem seksownym, atrakcyjnym wyglądem, w ramach wprowadzenia zapytano respondentów, czy ich zdaniem atrakcyjny wygląd ułatwia osiągnięcie sukcesu, a jeśli tak, to jakiego. Bliższe 1/10 ankietowanych stwierdziła, że tak nie jest, pozostali (częściej mężczyźni) w większości wskazywali sukces towarzyski, ponad połowa – zawodowy (nieco częściej kobiety). Bardzo nieliczna grupa uznała, że atrakcyjny wygląd pomaga również w relacjach rodzinnych. Dodatkowo jedna osoba napisała, że dotyczy to wszystkich sfer życia.

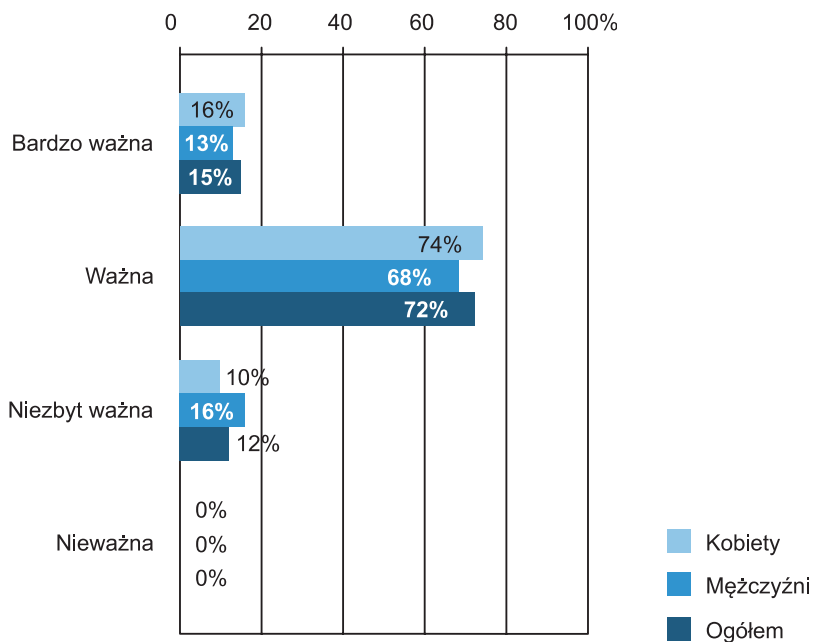
Kolejne zagadnienie wiązało się z poprzednim, ale tym razem wymagało określenia samooceny. Pytani o postrzeganie własnej atrakcyjności respondenci odpowiadali w większości, że jest ona dla nich ważna (wykres 2). Po kilkanaście procent uznało, że nawet bardzo ważna (nieco więcej kobiet) oraz niezbyt ważna (częściej mężczyźni). Ani jedna osoba nie określiła jej jako nieważnej.

---

¹³ M. Bereźnicka, *Znajomość i źródła wiedzy studentów Bezpieczeństwa Narodowego o zagrożeniach związanych z sekstingiem*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis, Studia de Securitate”, nr 8/2018.

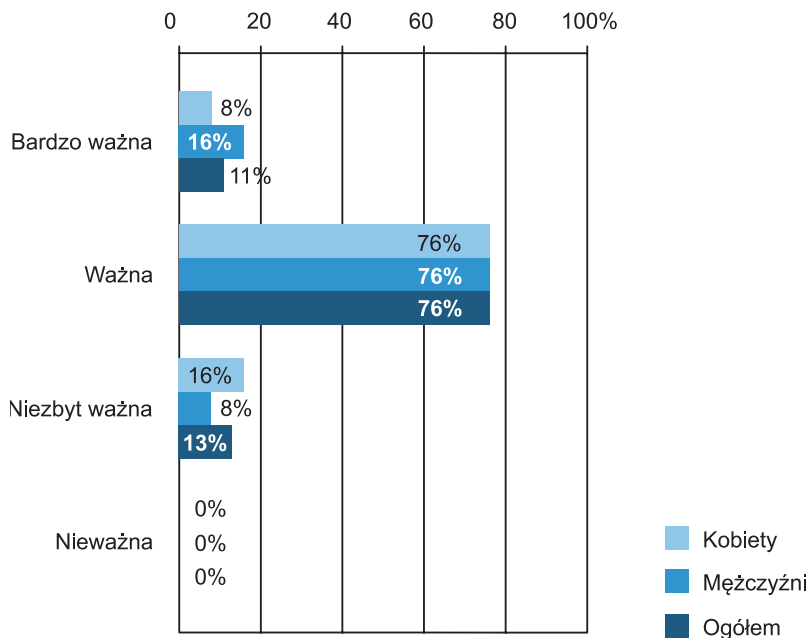
Wykres 1. Wpływ atrakcyjnego wyglądu na sukces (%)

Wykres 2. Postrzeganie własnej atrakcyjności (%)

Seksting często ma miejsce w związkach, dlatego zapytano również o postrzeganie atrakcyjności partnera/ki. Dane okazały się być bardzo zbliżone do poprzednich,

przede wszystkim jeśli brać pod uwagę zbiorowość. Porównanie wyników uzyskanych od reprezentantów obu płci pozwala dostrzec, że dwukrotnie częściej mężczyźni wybierali odpowiedź „bardzo ważna”, natomiast kobiety – „niezbyt ważna”. Także w tym przypadku nikt nie uznał, że omawiany aspekt nie ma żadnego znaczenia. Wyniki ilustruje poniższy wykres.

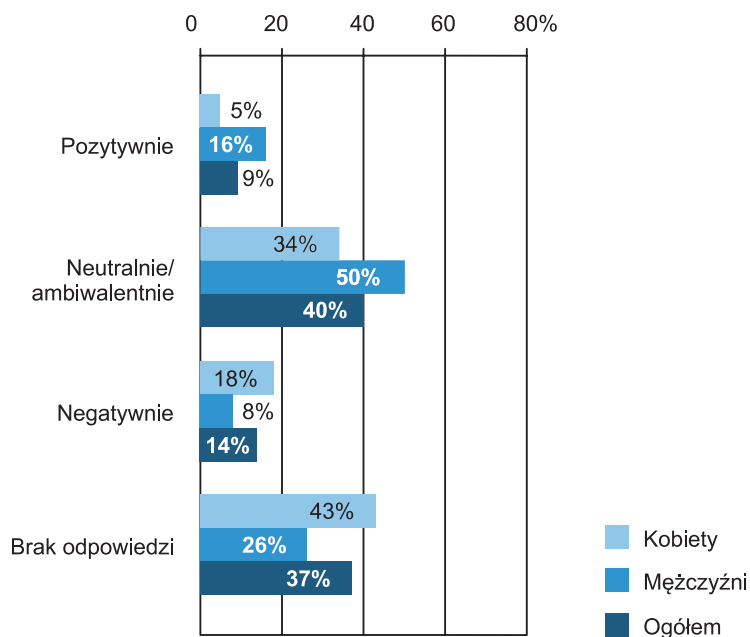
Wykres 3. Postrzeganie atrakcyjności partnera/ki (%)

Następnie ankietowani mieli wskazać zdania, które uważają za prawdziwe, aby przybliżyć, jaki mają stosunek do seksualności. Ułożono je od prezentujących najbardziej tradycyjne podejście do najbardziej liberalnych i brzmiały one następująco:

1. Seksualność (erotyczne pozy, nagość) powinna być zarezerwowana tylko dla męża/żony.
2. Seksualność powinna być zarezerwowana tylko dla partnera/ki, niezależnie od ślubu.
3. Nie ma nic złego w pokazywaniu swojej seksualności otoczeniu, ale w pewnych granicach.
4. Seksualność stanowi towar, który należy wykorzystywać dla własnych korzyści.

O ile w kwestiach dotyczących wyglądu opinie respondentów obu płci były zbliżone, to w kwestiach związanych z seksualnością zanotowano niemałe rozbieżności. Najwięcej badanych (ponad połowa kobiet i 3/5 mężczyzn) wybrało tę samą numer 2, uznając tym samym, że seksualność to sprawa intymna, którą nie powinno się dzielić z nikim poza najbliższą osobą, z którą jest się w związku. Podobne zdanie prezen-

towała ponad 1/3 respondentów, aczkolwiek ta grupa uznała ślub za warunek konieczny. Wśród osób wyznających to najbardziej tradycyjne podejście zdecydowanie przeważały kobiety, które wskazywały tezę numer 1 ponad dwukrotnie częściej niż ich koledzy. Trzecia teza została wybrana przez 1/5 ankietowanych i tym razem przeważali niemal dwukrotnie mężczyźni. Zaskakujące w tym kontekście są wyniki odnoszące się do ostatniej tezy numer 4, głoszącej, iż seksualność to towar, gdzie ponownie przeważają głosy kobiet. Dane przedstawiono na poniższym wykresie.

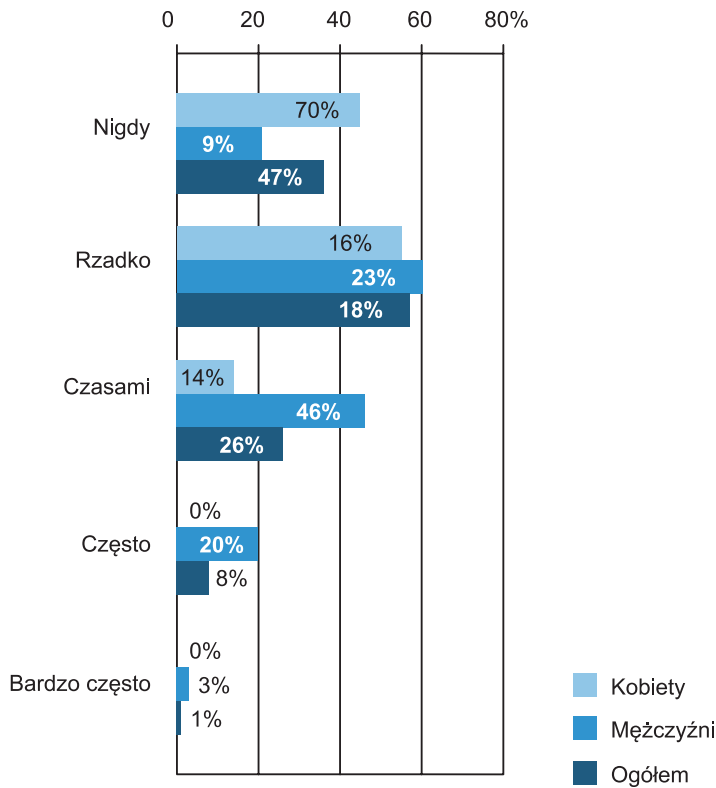

Wykres 4. Podejście do seksualności (%)

Mimo że powyższe tezy prezentują odmienne stanowiska, część studentów zaznaczała tu więcej niż jedną odpowiedź, co może świadczyć o tym, że ich opinie w tym zakresie są płynne lub zależą od różnych czynników.

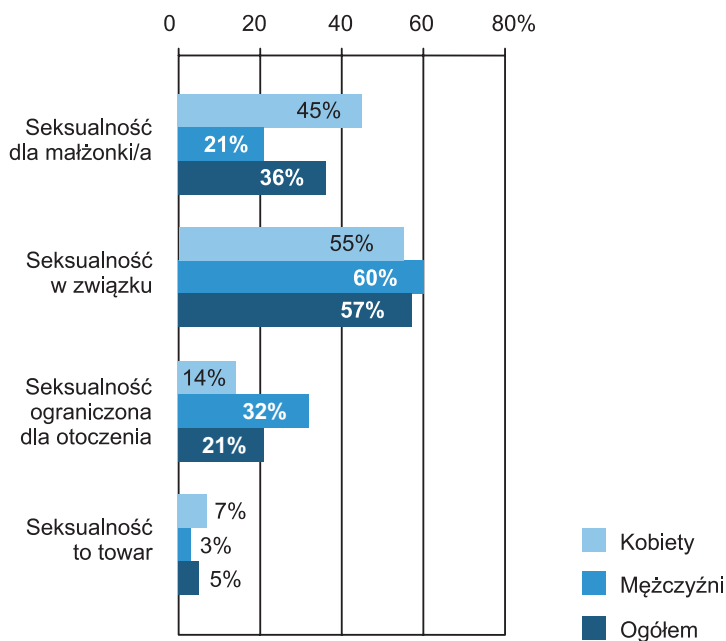
Seksualność jest wszechobecna w Internecie, w którym zamieszcza się olbrzymie ilości materiałów pornograficznych. Nierzadko zdarza się i tak, że docierają one też do osób, które sobie tego nie życzą (np. jako spam). Respondentów zapytano o sytuację, w której wybór należał do nich, a konkretnie o to, czy i jak często oglądają takie treści (wykres 5). Na to pytanie odpowiedziało jedynie 82% respondentów (puste pola pozostawiło pięć studentek oraz trzech studentów), dane procentowo obliczono, biorąc pod uwagę jedynie uzyskane odpowiedzi (wykres 5). Wyniki znacznie różnią się ze względu na płeć ankietowanych. Większość kobiet (i niespełna 1/10 mężczyzn) nigdy nie oglądała zdjęć/filmów pornograficznych, po kilkanaście procent zaznaczyło odpowiedź „rzadko” oraz „czasami”. W przypadku ich kolegów wyniki odnoszące się do tych dwóch opcji to odpowiednio prawie 1/5 i blisko połowa, a dodatkowo co piąty student w tej grupie ogląda omawiane treści często.

Wykres 5. Częstotliwość oglądania zdjęć/filmów porno (%)

W zależności od płci można dostrzec także spore różnice w samym podejściu do pornograficznych zdjęć/filmów (aczkolwiek nie odpowiedziało na to pytanie ponad 2/5 studentek i 1/4 studentów. Opinie pozytywne, wybrane przez zaledwie kilka kobiet i kilkunastu mężczyzn, uzasadniano rzadko, pisano m.in. następująco: „mogą wiele nauczyć”, „dają rozrywkę”, „są super”, „są fajne”. Największa grupa ankietowanych – połowa kobiet oraz 1/3 mężczyzn – ocenia omawiane treści neutralnie lub ambiwalentnie, argumentując dla przykładu: „nic szczególnego, ale czasem trzeba”, „wszystko jest dla ludzi, ale...”, „każdy ma prawo do własnego wyboru, intymność jest osobistą sprawą”, „są obrzydliwe, ale podniecające”, czy „pobudzają wyobraźnię, ale szkodzą w relacjach partnerskich, dając odrealniony obraz seksu”. Wśród wypowiedzi potępiających pornografię (niespełna 1/5 kobiet i blisko 1/10 mężczyzn) można było znaleźć określenia takie jak: „beznadziejne”, „głupie”, „hańbiące dla człowieka”, „nieodpowiednie”, „tandetne i niesmaczne”, „patologia”, „uzależniające i szkodliwe”, „wzbudzają moje obrzydzenie”, „mogą nieść zagrożenia”. Jedna studentka napisała bardzo niepokojącą uwagę, niewymagającą komentarza, choć skłaniającą do niewesołych refleksji: „Straszne jest to, że każdy ma do tego dostęp. W klasie mojej siostrzenicy (3. podst.) dzieci założyły klub porno, w którym oglądały filmy erotyczne”.

Wykres 6. Postrzeganie zdjęć/filmów porno (%)

Wyniki z kolejnych dwóch pytań ze względu na mnogość danych liczbowych przedstawiono w tabelach, które dotyczą zbiorowości. Obie odnoszą się do oceniającego sekstingu przez ankietowanych, jednak pierwsza dotyczy wiadomości tekstowych, a druga zdjęć/filmów. W każdym pytaniu respondenci mieli się ustosunkować do kwestii przesyłania tych materiałów, uwzględniając odbiorców, takich jak: chłopak lub dziewczyna, z którym/ą dana osoba się spotyka, były chłopak lub była dziewczyna (określeni w tabeli skrótowo jako „eks”), znajomy/a, osoba obca, wiele osób, nieograniczona liczba osób. Jak widać w poniższych tabelach, opinie były podzielone, zarówno biorąc pod uwagę rodzaj przesyłanych materiałów, jak i tego, do kogo się je wysyła.

Biorąc pod uwagę wiadomości tekstowe o charakterze seksualnym (tabela 1), większość respondentów ocenia je pozytywnie, jeśli dotyczą aktualnej relacji damsko-męskiej, a zaledwie kilka osób zaznaczyło tu odpowiedź negatywną. Zupełnie inaczej ma się sprawa w odniesieniu do pozostałych odbiorców, gdzie oceny pozytywne występują w pojedynczych przypadkach lub wcale, podobnie zresztą jak oceny neutralne, gdzie wyjątek stanowi jedynie sytuacja, w której wysyła się erotyczne wiadomości do byłych partnerów (wybór blisko 1/5 badanych) oraz do osób znajomych (ponad 1/3 respondentów).

Tabela 1. Ocena przesyłania erotycznych wiadomości tekstowych (%)

OCENA przesyłania wiadomości w zależności od ODBIORCY	Pozytywna	Neutralna	Negatywna
Do swojego chłopaka/dziewczyny	71	25	4
Do swojego/ej eks	3	18	79
Do znajomego/ej	5	36	59
Do obcej osoby	0	7	93
Do wielu osób	1	5	94
Do nieograniczonej liczby osób	0	7	93

W kwestii przesyłania swoich zdjęć/filmów o charakterze seksualnym (tabela 2) respondenci byli bardziej zasadniczy niż w przypadku wiadomości; można zaobserwować tu znacznie mniej wyników pozytywnych, gdzie nadal najbardziej akceptowanym odbiorcą takich treści są osoby, z którymi tworzy się związek, ale aprobatę dla takiego postępowania wyraziło jedynie 2/5 ankietowanych. Część głosów pozytywnych przeszło tutaj do neutralnych, których odsetek wzrósł o 8% w porównaniu z danymi w tabeli 1, a część do negatywnych, których jest o 22% więcej (w sumie co czwarty badany źle ocenia przesyłanie takich zdjęć/filmów nawet do własnej dziewczyny lub chłopaka). Zmniejszyły się także odsetki odnoszące się do ocen pozytywnych i neutralnych w sytuacji, kiedy odbiorcą omawianych materiałów jest były/a partner/ka oraz osoba znajoma – oceniają ją pozytywnie tylko pojedyncze osoby, a neutralnie mniej niż 1/10.

Sytuację, kiedy zdjęcia/filmy przesyła się do osoby obcej, do wielu odbiorców lub do nieograniczonej liczby osób, ankietowani niemal jednomyślnie oceniają w sposób negatywny.

Tabela 2. Ocena przesyłania swoich erotycznych zdjęć/filmów (%)

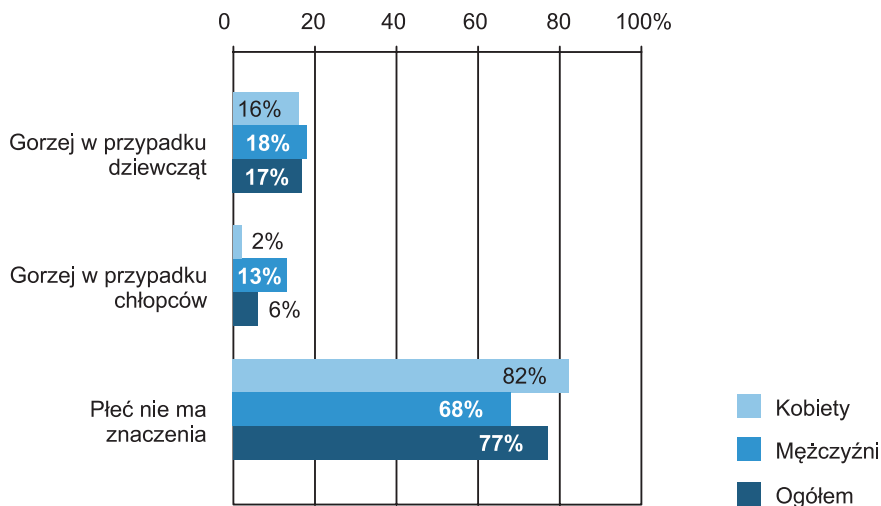
OCENA przesyłania zdjęć/filmów w zależności od ODBIORCY	Pozytywna	Neutralna	Negatywna
Do swojego chłopaka/dziewczyny	39	33	26
Do swojego/-ej eks	1	8	89
Do znajomego/ej	2	9	87
Do obcej osoby	1	0	97
Do wielu osób	0	0	98
Do nieograniczonej liczby osób	0	1	97

Podsumowując dane z dwóch powyższych tabeli, można zauważyć, że w przypadku wiadomości tekstowych uzyskano 80 ocen pozytywnych, 98 neutralnych oraz 422 negatywnych. W przypadku zdjęć i filmów było to kolejno: 43 oceny pozytywne, 51 neutralnych i aż 494 negatywne. Co się tyczy różnic między wypowiedziami studentów w zależności od płci, to w odniesieniu do obu przypadków sekstingu więcej ocen negatywnych dotyczących partnerów obecnych i byłych oraz osób znajomych

zaznaczyły kobiety. Mężczyźni wobec tych trzech grup odbiorców częściej wybierali oceny neutralne w przypadku przesyłania zdjęć lub filmów (oraz w sytuacji wysyłania znajomym erotycznych wiadomości). Pozostałe różnice były nieznaczne.

W kolejnych dwóch pytaniach chciano się dowiedzieć, czy płeć lub wiek nadawców ma wpływ na ocenę wysyłania materiałów o charakterze seksualnym. Dane zilustrowano na wykresie 7 oraz 8.

Większość ankietowanych (częściej kobiety) uważa, że płeć jest tu bez znaczenia, mniej niż 1/5 gorzej ocenia takie postępowanie u dziewcząt. Chłopców w tym aspekcie oceniają surowiej przede wszystkim respondenci płci męskiej (ponad 1/10).

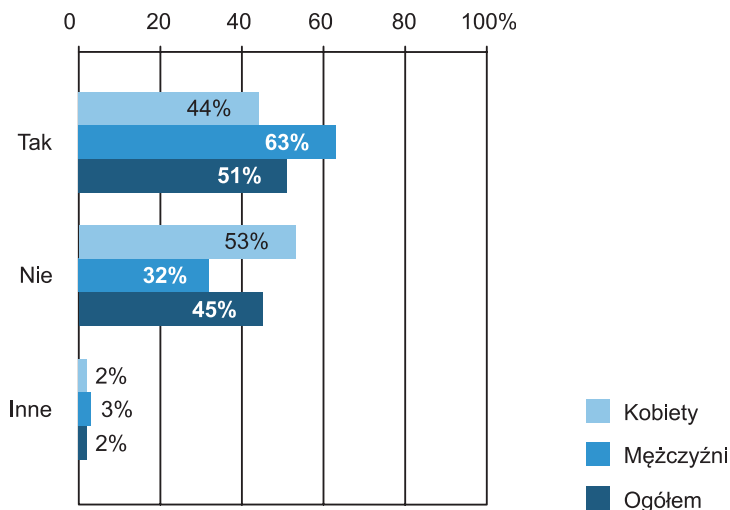

Wykres 7. Postrzeżenie sekstingu ze względu na płeć (%)

Co się tyczy wieku, opinie badanych były podzielone (z niewielką przewagą głosów twierdzących, że aspekt ten ma znaczenie), zwłaszcza biorąc pod uwagę płeć ankietowanych. Większość mężczyzn uznało, że wiek nadawcy wpływa na to, jak oceniają przesyłanie materiałów o charakterze seksualnym, 1/3 była przeciwnego zdania. Głosy kobiet podzieliły się bardziej równomiernie – nieco więcej niż połowa odpowiedziała przecząco, mniej niż połowa – twierdząco. Prawie co trzeci respondent wskazał jako minimalną granicę wiekową 18 lat, blisko 1/10 – 15–17 lat, według dwóch badanych powinno to być 19 lat, a według jednego – 21. Dwie osoby nie odpowiedziały na to pytanie, a dwie dodały własne odpowiedzi (student: „nie powinno się tego robić wcale”; studentka: „załży co widać na zdjęciach”). Powyższe dane ilustruje wykres 8. Warto dodać, że seksting noszący znamiona pornografii nie jest obecnie legalny w przypadku osób małoletnich (a nie tylko poniżej 15. r.ż.), czego młodzież nie zawsze jest świadoma¹⁴. Artykuł 202

¹⁴ A. Pajewska, *Ochrona małoletnich przed pornografią*, INFOR 2014, <https://www.infor.pl/prawo/kodeks-karny/odpowiedzialnosc-karna/694607,Ochrona-maloletnich-przed-pornografia.html> (dostęp: 28.09.2018).

Kodeksu karnego mówi m.in.: „Kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwala lub sprowadza, przechowuje lub posiada albo rozpowszechnia lub prezentuje treści pornograficzne z udziałem małoletniego [...] podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12” (§ 3); „Kto przechowuje, posiada lub uzyskuje dostęp do treści pornograficznych z udziałem małoletniego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5” (§ 4)¹⁵. Dodatkowo karalne jest utrwalanie wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, jeśli uzyskuje się to przemocą, groźbą lub podstępem, jak również rozpowszechnianie tego wizerunku bez jej zgody¹⁶. Konsekwencje są tu zatem wyraźnie określone.

Wykres 8. Ocenianie sekstingu ze względu na płeć (%)

Następne zagadnienie dotyczyło tego, kto ma największy wpływ na to, w jaki sposób ankietowani oceniają seksting, i mieli to zaznaczyć w skali 0–3, gdzie 0 oznaczało żaden, 1 – mały, 2 – średni, 3 – duży. W poniższej tabeli przedstawiono średnie z tych danych. Można stwierdzić, że najwyższe noty uzyskali rówieśnicy, a więc niekoniecznie najbardziej kompetentne źródło wiedzy, aczkolwiek postawy wobec sekstingu nie są podyktowane tylko posiadanymi informacjami w tym zakresie, ale również kwestiami aksjologicznymi. To tłumaczy fakt, że na drugim miejscu znaleźli się rodzice (z wyższymi ocenami ze strony studentek), a zaraz za nimi wiara. Media w tym rankingu uplasowały się na ostatnim miejscu, co jest optymistyczną wiadomością, biorąc pod uwagę ich zalew niewłaściwymi treściami, demoralizującymi czy relatywizującymi wszystkie wartości, zwłaszcza we wszechobecnym dzisiaj, przede wszystkim w życiu młodych ludzi, Internecie. Trzy osoby nie odpowiedziały na to pytanie.

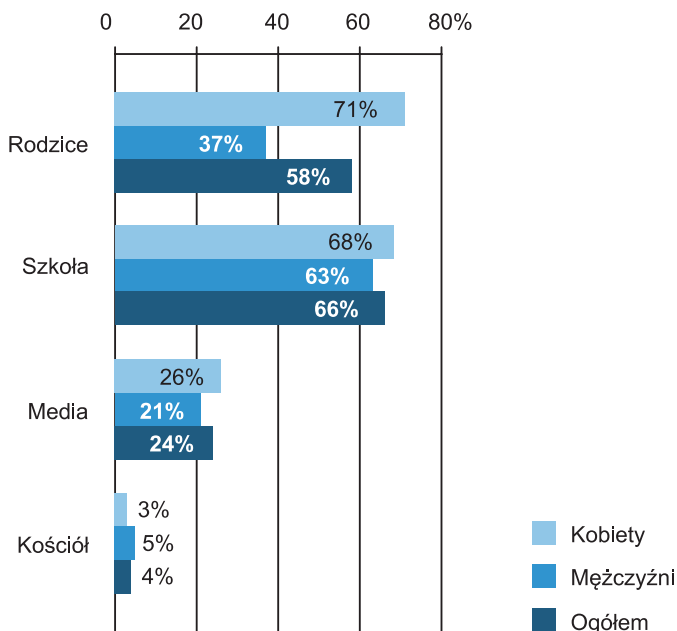
¹⁵ Kodeks karny, *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności*, 2019, art. 202.

¹⁶ Kodeks karny, *Przestępstwa przeciwko wolności*, 2019, art. 191a.

Tabela 3. Wpływ na ocenę sekstingu w skali 1–3

Źródła wpływu	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Rodzice	1.7	1.4	1.6
Rówieśnicy	2.0	1.6	1.8
Media	1.3	0.8	1.1
Wiara	1.5	1.5	1.5

Wskazane źródła, które najbardziej wpływają na to, jak oceniają seksting respondenci (wykres 9), nie do końca pokrywają się z danymi uzyskanymi z odpowiedzi na kolejne pytanie. Nie było również jednolitych opinii pośród reprezentantów obu płci. Badani mieli wskazać, kto, ich zdaniem, powinien edukować o skutkach sekstingu (%). Większość kobiet wskazała rodziców oraz szkołę. W typach mężczyzn zdecydowanie największą popularnością cieszyła się szkoła, którą również wybrała większość tej grupy, natomiast rodzice otrzymali 1/3 ich głosów. Za dydaktyczną rolę mediów tym razem opowiedział się co czwarty ankietowany, natomiast Kościół wybrało zaledwie kilka osób. Troje ankietowanych nie odpowiedziało na to pytanie, jeden student zaś podkreślił, że nie powinno się zwalniać użytkowników nowoczesnych technologii z samodzielnego myślenia, pisząc: „po co edukować, niech ludzie sami myślą!”

Wykres 9. Kto powinien edukować o skutkach sekstingu (%)?

Opinię przytoczoną powyżej zdaje się dzielić większa liczba studentów, ponieważ na podsumowujące tę część badań pytanie o to, w jaki sposób powinno się

przeciwdziałać sekstingowi, aż 1/4 odpowiedziała, że nie ma takiej potrzeby, przy czym odsetek myślących w ten sposób mężczyzn był pięciokrotnie wyższy niż kobiet (odpowiednio 6,5% oraz 32%). Niemala część respondentów wcale nie odpowiedziała na to pytanie (blisko 1/5, zbliżone proporcje pod względem płci). Pozostali, którzy wyrazili swoje zdanie (55%), pisali głównie o tym, iż należy uświadamiać społeczeństwo, zwłaszcza dzieci i młodzież, o zagrożeniach związanych z sekstingiem. Takich ogólnikowych wypowiedzi typu „uświadamiać”, „uczyć”, „pokazywać skutki” było najwięcej, sporo osób również podkreślało, że należy przeciwdziałać temu zjawisku, ale nie mają pomysłu na to, jak to zrobić. Reszta proponowała, by edukować poprzez media – kampanie społeczne, wywiady, filmy, spoty reklamowe; powinno się również nauczać o tym w szkołach i rozmawiać w domach rodzinnych.

Podsumowanie i konkluzje

Zdecydowana większość kobiet i niemal wszyscy mężczyźni uznali, że atrakcyjny wygląd ułatwia osiągnięcie sukcesu, przede wszystkim zawodowego oraz – w mniejszym stopniu – towarzyskiego. Własny wygląd jest ważny dla zdecydowanej większości badanych. Może zaskakiwać fakt, iż nie wystąpiły tu specjalne różnice pomiędzy wynikami uzyskanymi od kobiet i mężczyzn. Potwierdza to obiegowe opinie o tym, że mężczyźni coraz bardziej dbają o swój wygląd zewnętrzny, co jest niewątpliwie charakterystyczne dla czasów współczesnych. Również wygląd partnera/ki większość określiła jako ważny, aczkolwiek można zauważyć, że kobiety są nieco mniej wymagające w stosunku do osób, z którymi są w związku, aniżeli wobec siebie samych, natomiast odwrotnie ma się sprawa u mężczyzn.

Podejście do seksualności nie jest jednolite. Najwięcej osób uznało, że powinna być ona zarezerwowana dla partnera/ki, niezależnie od ślubu. Na drugim miejscu u kobiet była teza, według której seksualność to sprawa prywatna, przypisana jedynie do małżeństwa. Drugą pozycją u mężczyzn to zdanie dopuszczające dzielenie się seksualnością ze swoim otoczeniem, jednak w pewnych granicach. Opinie kobiet wydają się być nieco bliżej nurtu tradycyjnego, aczkolwiek zaburza je grupka studentek, które częściej niż ich koledzy traktują seksualność zupełnie przedmiotowo. Jednak w obu przypadkach jest to teza najmniej popularna.

Większość kobiet nie ogląda zdjęć/filmów pornograficznych, a pozostałe robią to sporadycznie. Pośród mężczyzn odpowiedź przeczącą wybrała niespełna 1/10, a co piąty robi to często. Opinie na temat takich materiałów również są podzielone, największa grupa pośród osób, które udzieliły tu odpowiedzi, ocenia je neutralnie lub ambiwalentnie, na drugim miejscu były opinie negatywne, na trzecim zaś pozytywne, aczkolwiek podsumowując, można powiedzieć, że oceny kobiet są tu surowsze.

Co się tyczy oceny sekstingu, respondenci są bardziej wyrozumiali w przypadku przesyłania wiadomości tekstowych aniżeli zdjęć czy filmów. Większość z nich ocenia pozytywnie takie postępowanie w odniesieniu do osoby, z którą się jest w związku,

a co piąty badany – także w odniesieniu do byłych partnerów, dodatkowo ponad 1/3 ocenia dobrze również tego typu korespondencję z osobami znajomymi. Jeśli chodzi o zdjęcia i filmy, to ocen pozytywnych było około dwóch, trzech razy mniej, jednakże wciąż są to liczące się głosy, które mogą niepokoić, zwłaszcza w sytuacji, kiedy dotyczy to osób, z którymi nie ma się intymnej relacji, aczkolwiek w każdym przypadku nadawca takich treści musi liczyć się z potencjalnymi zagrożeniami. Nieco uspokaja fakt, że przynajmniej w odniesieniu do przesyłania jakichkolwiek erotycznych materiałów do pozostałych grup odbiorców (osób obcych, wielu osób, nieograniczonej liczby osób) respondenci byli w zdecydowanej większości krytyczni. Jednakże młodzi ludzie nie zawsze zdają sobie sprawę z efektu kuli śnieżnej¹⁷, jaki może towarzyszyć przesłaniu intymnych materiałów do osoby teoretycznie bliskiej (czy nawet samemu faktowi posiadania takich treści).

Większość respondentów uważa, że płeć nadawcy materiałów o tematyce seksualnej nie ma znaczenia, aczkolwiek blisko co piąty ocenił gorzej w tym względzie dziewczęta, a jeszcze mniejsza grupa, ze zdecydowaną przewagą mężczyzn, uznała, że gorzej ocenia tu chłopców. Jeśli chodzi o wiek, rozbieżności były większe, ponad połowa badanych stwierdziła, że ten aspekt jest istotny, i przeważali tu mężczyźni, natomiast wśród osób, które odpowiedziały przecząco, było więcej kobiet.

Wydaje się, że największy wpływ na to, w jaki sposób młodzi ludzie oceniają seksting, mają ich rówieśnicy. Wychowanie ze strony rodziców niestety zajęło w tym rankingu drugą pozycję, następną była wiara, a dopiero na ostatnim miejscu – środki masowego przekazu. To ostatnie wydaje się być dobrą wiadomością w kontekście niezadkiego bezkrytycznego odbioru treści medialnych.

Według większości badanych o zagrożeniach związanych z sekstingiem powinna edukować szkoła, a następnie rodzice (tu dominowały głosy kobiet). Co czwarty student wyraził potrzebę takiej edukacji w mediach. Rola Kościoła, zdaniem ankietowanych, jest w tym przypadku marginalna. Teoretycznie to ostatnie może stać w sprzeczności z wynikami świadczącymi o tym, że wiara odgrywa niemałą rolę w ocenie sekstingu przez młodych ludzi, ale nie musi – jeśli się założy, że pierwszymi nauczycielami, także w tym względzie, są rodzice.

Jednocześnie jednak co czwarty ankietowany nie widzi konieczności przeciwdziałania sekstingowi, część nie wyraziła tu swojego zdania, a ponad połowa uznała, iż jest taka potrzeba i głównie powinno tu się postawić na edukację społeczeństwa o potencjalnych zagrożeniach związanych z tym zjawiskiem, ze szczególnym uwzględnieniem młodego pokolenia. Przede wszystkim można wykorzystać w tym celu media, ale powinno się również uświadamiać w tym względzie w szkole i w domu.

Badana grupa była niewielka, dlatego do uzyskanych danych należy podchodzić z dużą ostrożnością. Jednak pochodzące od ankietowanych informacje umożliwiły

---

¹⁷ D. Siegle, *Cyberbullying and Sexting: Technology Abuses of the 21st Century*, „Gifted Child Today”, nr 2/2010, s. 15.

przybliżenie pewnych tendencji odnoszących się do młodych ludzi i rzuciły światło na ich postawy wobec omawianego tematu. Pozwalają również dostrzec aspekty wymagające zweryfikowania lub pogłębienia w planowanych kolejnych obszerniejszych badaniach.

Odpowiedzi respondentów nie zawsze były spójne, jednak nie jest to zaskakujące zjawisko, biorąc pod uwagę fakt, że byli to bardzo młodzi ludzie, których postawy i opinie jeszcze nie są w pełni ukształtowane. Do tego dochodzi kwestia rozbieżności między deklaracjami a faktycznymi działaniami. Ponadto tematy oscylujące wokół wartości, a niewątpliwie takim jest seksting, zawsze są trudne i pełne niuansów. To oczywiście nie oznacza, że nie można i nie należy ich podejmować. Wierzę, że zwłaszcza we współczesnej rzeczywistości, należy szeroko badać problemy, które poza kwestiami związanymi z bezpieczeństwem i/lub zagrożeniami, nawiązują do zawsze ważnej sfery aksjologicznej.

Bibliografia

- Bereźnicka M., *Znajomość i źródła wiedzy studentów Bezpieczeństwa Narodowego o zagrożeniach związanych z sekstingiem*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis, Studia de Securitate”, nr 8/2018.
- Bębas S., *Sexting – nowe zagrożenie wśród dzieci i młodzieży*, „Labor et Educatio”, nr 3/2015.
- Featherstone M., *Ciało w kulturze konsumpcyjnej*, [w:] M. Szpakowska (red.), *Antropologia ciała. Zagadnienia i wybór tekstów*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2008.
- Femiał J., Rymarczyk P., *Ciało jako temat narracji kultury masowej i narracji wewnętrznej*, „Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu”, nr 49/2015.
- Grabau A., *Seksting – nastoletnia pornografia*, „Tygodnik Przegląd”, 11.03.2012, <https://www.tygodnikprzeglad.pl/seksting-nastoletnia-pornografia/> (dostęp: 25.07.2018).
- Horn T., *Sexting: The Grownup's Little Book of Sex Tips for Getting Dirty Digitally*, Fair Winds Press, 2016.
- Johnson Z., *Miley Cyrus Makes Time's 100 Most Influential People; Dolly Parton Explains Her "Drastic" Makeover*, <https://www.eonline.com/news/535222/miley-cyrus-makes-time-s-100-most-influential-people-dolly-parton-explains-her-dramatic-makeover> (dostęp: 15.10.2018).
- Karsay K., Knoll J., Matthes J., *Sexualizing Media Use and Self-Objectification: A Meta-Analysis*, „Psychology of Women Quarterly”, nr 42(1)/2017.
- Kirwil L., Zdrodowska A., *Zagrożenia online: klasyfikacja i rozpowszechnienie wśród dzieci w wieku 9–16 lat. Dane z paneuropejskich badań EU Kids Online*, referat

- na konferencji „Między Dniem Ochrony Danych Osobowych a Dniem Bezpiecznego Internetu”, OEIiZK, Warszawa 4.02.2015.
- Kodeks karny, *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz Przestępstwa przeciwko wolności*, 2019.
- Martinez-Prather K., Vandiver D.M., *Sexting among Teenagers in the United States: A Retrospective Analysis of Identifying Motivating Factors, Potential Targets, and the Role of a Capable Guardian*, „International Journal of Cyber Criminology”, nr 8(1)/2014.
- McCabe M., Butler K., Watt C., *Media Influences on Attitudes and Perceptions Toward the Body Among Adult Men and Women*, „Journal of Applied Biobehavioral Research”, nr 12(2)/2007.
- Melosik Z., *Tożsamość, ciało i władza w kulturze instant*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2010.
- Netzley P.D., *Teens and Sexting. Teen Choices*, Reference Point Press, San Diego CA 2015.
- Pajewska A., *Ochrona małoletnich przed pornografią*, INFOR 2014, <https://www.infor.pl/prawo/kodeks-karny/odpowiedzialnosc-karna/694607,Ochrona-maloletnich-przed-pornografia.html> (dostęp: 28.09.2018).
- Siegle D., *Cyberbullying and Sexting: Technology Abuses of the 21st Century*, „Gifted Child Today”, nr 2/2010.
- Szmyd J., *Medialny obraz rzeczywistości jako główna orientacja poznawcza i praktyczna w świecie*, [w:] K. Pokorna-Ignatowicz (red.), *Medialny obraz rodziny i płci*, Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2012.
- Wójcik A., Makaruk K., *Seksting wśród polskiej młodzieży*, FDN, 2014, http://fdds.pl/wp-content/uploads/2016/05/Wojcik_Makaruk_Seksting_wsrod_polskiej_mlodziyzy.pdf (dostęp: 27.09.2018).

Sexting and other issues related to sexuality: The opinions of young women and men

Abstract: The article discusses the issue of sexuality, which has changed to a large extent through the development of modern technologies, especially as far as young people are concerned. The popularisation of the Internet and mobile telephony has encouraged more people to share private and even intimate photos or videos with an unlimited number of recipients. The author introduces a report from an empirical survey, aimed at examining the opinions of young women and men concerning sexuality and sexting.

Keywords: sexuality, sexting, opinions, attitudes, Internet threats

About the author: Małgorzata Bereźnicka – DSc, Prof. of the Pedagogical University in Krakow. Research interests are related to: social pedagogy, family pedagogy, values, education for safety, communication, network security, social pathologies.